

ОСНОВНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ У РЕАЛІЗАЦІЇ ЛІДЕРСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ

Шульга Ольга Антонівна

доктор економічних наук, доцент,

професор кафедри управління

Київського університету імені Бориса Грінченка

Лідер – авторитетний член будь-якої соціальної групи, особистісний вплив якого дозволяє йому відігравати істотну роль у регулюванні взаємин у колективі, групі, суспільстві; це – особа, яка здатна впливати на інших з метою інтеграції спільної діяльності, спрямованої на задоволення інтересів даного співтовариства [2]. Прагнення лідерства проявляється у бажанні зайняти вище становище певній організації або суспільстві.

Компетенція – вміння використати знання, навички, досвід у певних умовах, досягнувши при цьому максимально позитивного результату, а компетентність – характеристика людини, яка дозволяє їй демонструвати ефективні моделі поведінки у певній області діяльності.

Лідерів можна класифікувати за різними ознаками. За об'єктами представництва виділяють лідерів у колективах, малих соціальних групах, класах, етносах, народах, націях, цивілізаціях; за масштабом діяльності визначають локальних, регіональних, загальнонаціональних та світових лідерів; за змістом перетворень – «інноваторів» та «стабілізаторів»; за метою розвитку – «революціонерів», «реформаторів» та «консерваторів»; за стилем – демократичних, автократичних і ліберальних; за характером цінностей – орієнтованих на роботу та її результати та орієнтованих на людину; за моделями поведінки – агітаторів, організаторів, теоретиків [2, с. 28].

При цьому варто зауважити, що лідерство та керівництво – нетотожні поняття. Оскільки: 1) лідер регулює міжособистісні відносини у групі, а керівник здійснює регулювання офіційних відносин; 2) лідер діє в умовах мікросередовища, а керівник – в умовах макросередовища; 3) лідерство виникає стихійно, а керівник призначається або обирається; 4) лідерство менш стабільне, а керівництво – явище стабільніше; 5) керівник має систему санкцій, лідер цього не має; 6) процес прийняття рішення у керівника складніший, ніж у лідера [2, с. 29].

Кожен лідер має володіти такими якостями: фізичні якості (активний, енергійний, здоровий, сильний); особистісні якості (пристосованість, впевненість у собі, авторитетність, прагнення успіху); інтелектуальні якості (розум, вміння ухвалити необхідне

рішення, інтуїція, творче начало); можливості (контактність, легкість у спілкуванні, тактовність, дипломатичність). Крім того, лідер характеризується обдарованістю, майстерністю, наполегливістю у досягненні своїх цілей.

У зв'язку з цим, зазвичай, лідером вважають людину, яка здатна ефективно впливати на інших і з якою бажає співпрацювати більша частина колективу. Лідерські якості визначаються не тільки схильністю особистості до управлінської діяльності, а й такими особливими рисами як бажання ризику, вміння фіксувати свою увагу й керувати власною поведінкою на основі процесів саморегуляції та самоконтролю. Лідерські якості людини вимагають, у першу чергу, вміння поєднання у своїй роботі власних і колективних інтересів. Необхідним є сприяння творчому зростанню інших людей, створення для цього відповідних умов [1, с. 13].

Виходячи з усього вищесказаного, можна виділити такі основні компетентності у реалізації лідерської позиції [3, с. 499].

1) організаційно-стратегічна компетентність (бачити перспективу розвитку організації як єдиного цілого);

2) компетентність у сфері прийняття рішень (вміння вирішувати яких цілей необхідно досягти, за рахунок яких ресурсів та який контроль буде здійснено);

3) аналітична компетентність (здатність до систематичної діагностики проблем з використанням наукового та кількісного підходів);

4) адміністративна компетентність (ефективно виконувати означені у процесі виробництва організаційні правила, координувати потік інформації та діяти в межах встановленого бюджету);

5) комунікативна компетентність (здатність до кооперації та групової роботи, поведінкові орієнтації при розв'язанні конфліктів тощо);

6) психологічна компетентність (лідер повинен бути гармонійно розвиненою людиною, підготовленою до реалізації своїх здібностей у творчій праці);

7) виробнича компетентність (знати основи виробництва, аби допомагати підлеглим у вирішенні проблем, навчати та консультувати співробітників, надавати кваліфікаційну оцінку способам та результатам діяльності співробітників).

Список використаних джерел:

1. Бабко К. В. Лідерські якості майбутнього соціального педагога як умова успішної професійної діяльності. *Педагогіка вищої та середньої школи*. 2011. Вип. 33. С. 10–15.

2. Кожушко Л. Ф., Пахаренко О. В. Лідерські якості особистості та умови їх формування: історико-педагогічний аспект. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2021. Вип. 4. С. 26–35.

3. Яценко О. М. Лідерські якості в структурі складових компетентностей менеджерів. *Молодий вчений*. 2016. № 6. С. 496–501.